

ROBIN SHARMA

Vođa bez titule

SUVREMENA BAJKA O ISTINSKOM
USPJEHU U POSLU I U ŽIVOTU

S engleskoga preveo
Ozren Melas

KONCEPT
IZDAVAŠTVO

Ovu knjigu posvećujem tebi, čitatelju. Nadahnjuje me tvoja želja za buđenjem vođe u sebi. Snagu mi daje tvoja odluka da ćeš raditi dajući ono najbolje što imaš. A tvoja spremnost da svakog na koga naiđeš ostaviš u boljem stanju nego kada ste se sreli potiče me da u još većoj mjeri posvetim svoj život pomaganju ljudima da vode bez titule.

Svijet možete prodrmati na nježan način.

MAHATMA GANDHI

SADRŽAJ

Osobna poruka Robina Sharme	ix
1. POGLAVLJE Sposobnost vodstva i uspjeh prava su koja stječete rođenjem	1
2. POGLAVLJE Moj susret s mentorom koji me poučio vodstvu	7
3. POGLAVLJE Velika cijena osrednjosti i veličanstvene nagrade za vrhunske vođe	29
4. POGLAVLJE Prvi razgovor o vodstvu: Ne trebate titulu da biste bili vođa	45
5. POGLAVLJE Drugi razgovor o vodstvu: Teška vremena stvaraju velike vođe	85
6. POGLAVLJE Treći razgovor o vodstvu: Što su vaši odnosi dublji, to je vaše vodstvo bolje	125
7. POGLAVLJE Četvrti razgovor o vodstvu: Da biste bili velik vođa, prvo postanite velik čovjek	153
8. POGLAVLJE Zaključak	187
Izvori koji će vam pomoći da vodite bez titule	191
Treba nam vaša pomoć	192
Izgradite organizaciju na načelima filozofije vodstva bez titule	193

OSOBNNA PORUKA ROBINA SHARME

Knjiga koju sada držite u rukama rezultat je gotovo petnaest godina mojeg rada u ulozi savjetnika za pitanja vodstva mnogih organizacija s popisa Fortune 500, uključujući i Microsoft, GE, Nike, FedEx i IBM te organizacija kao što su Yale University, American Red Cross i Young Presidents Organization. Primjenom sustava vodstva kojem vas poučavam u ovoj knjizi ostvarit ćete velike rezultate na poslu i pomoći svojoj organizaciji da dosegne posve nove razine inovacije, učinkovitosti i odanosti klijenata. Također ćete uočiti korjenite promjene u osobnom životu i načinu na koji se predstavljate svijetu.

Imajte na umu: metodu vodstva predstaviti ću vam u obliku priče — junak Blake Davis, njegov nezaboravni mentor Tommy Flinn i četvero izvanrednih učitelja koji su promijenili način na koji on radi i živi izmišljeni su likovi — proizvod moje suviše aktivne mašte. Međutim, vjerujte da je sam sustav vodstva, kao i načela, alati i taktike na kojima se zasniva, vrlo stvaran. Pomogao je stotinama tisuća ljudi u nekima od najuspješnijih organizacija u svijetu da budu uspješni i vođe na svojem poslovnom području.

Žrtve okrivljuju probleme. Vođe predstavljaju rješenja. Iskreno se nadam da će knjiga *Vođa bez titule* vama i organizaciji za koju radite ponuditi ključno rješenje da biste brzo i jednostavno pokazali svoju najbolju stranu u ovim teškim i vrlo nesigurnim vremenima.

Robin Sharma

P. S. Da biste njegovali i ubrzali svoju preobrazbu u velikog vođu dok čitate knjigu *Vođa bez titule*, posjetite mrežne stranice robinsharma.com. Tamo ćete pronaći niz pomoćnih alata, uključujući i *podcaste*, *newslettere*, *blogove*, procjene sposobnosti vodstva i alate za izgradnju izvanrednog tima.

1. Poglavlje

Sposobnost vodstva i uspjeh prava su koja stječete rođenjem

*Nitko nikada nije nadmašio svoja najluđa očekivanja
ako nije počeo s određenim ludim očekivanjima.*

RALPH CHARELL

*Vizija uspjeha najveći je dar koji jedno ljudsko biće
može ponuditi drugima.*

AYN RAND

SVATKO OD NAS RAĐA SE KAO GENIJE. Nažalost, većina nas umire u osrednjosti. Nadam se da vas neće uzrujati što vam to svoje čvrsto uvjerenje otkrivam tako brzo tijekom našega kratkog druženja. Ali moram biti iskren. Također bih vam želio reći da sam ja samo jedan obični čovjek koji je imao dovoljno sreće da nauči niz izvanrednih tajni koje su mi pomogle da postanem nevjerovatno uspješan na poslu i zadovoljan u osobnom životu. Dobre su vijesti da vam želim ponuditi sve što sam otkrio tijekom te prilično zapanjujuće pustolovine. Kako biste mogli raditi s oduševljenjem i živjeti punim plućima, počevši od danas.

Ove važne pouke predat ću vam polako, pažljivo i pritom vas iskreno ohrabrivati. Naša zajednička vožnja bit će ispunjena zabavom, nadahnućem i uzbuđenjem. Načela i alati koje ćete otkriti *automatski* će uzrokovati uspon vaše karijere, veliku sreću u vašem životu i potaknuti na izražavanje ono najbolje u vama. Ipak, prije svega obećavam vam da ću biti iskren. Dugujem vam tu čast.

Zovem se Blake Davis. Iako sam rođen u Milwaukeeju, gotovo čitav život proveo sam u gradu New Yorku. I još uvijek volim ovo mjesto. Restorane. Životni ritam. Ljude. I one ulične sendviče — nevjerojatno. Da, obožavam hranu, prema mojem mišljenju jedan od najvećih životnih užitaka, zajedno s dobrim razgovorima, omiljenim sportovima i sjajnim knjigama. Uglavnom, nigdje na Zemlji ne postoji mjesto poput Velike Jabuke. Nemam nikakvu želju otići oдавде. Ikada.

Prije nego što vam ispričam nešto o bizarnim, ali i dragocjenim događajima koji su me preobrazili i povelili od mjesta gdje sam bio do mjesta gdje sam oduvijek želio biti, dopustite mi da vam otkrijem maleni dio svoje životne priče. Moja majka bila je najljubaznija osoba koju sam ikada upoznao. Moj otac bio je najodlučnija osoba koju sam znao. Vrlo prizemni ljudi. Ne savršeni. No pokažite mi nekoga tko jest. Najvažnije je da su uvijek davali sve od sebe. A ja mislim da je to i sve što možete dati. Jednom kada date sve od sebe, pošite kući na dobar noćni počinak. Briga o stvarima na koje ne možete utjecati prilično je dobar recept za bolest. A veći na stvari o kojima se brinemo nikada se zapravo ne dogodi. Kurt Vonnegut lijepo se izrazio kada je rekao: “Prave nevolje u vašem životu vjerojatno će biti stvari koje vam nisu ni pale na pamet dok ste bili zabrinuti, već stvari koje će vas šokirati u četiri sata poslijepodne tijekom nekoga bezbrižnog utorka.”

Roditelji su me oblikovali na mnogo načina. Nisu imali mnogo stvari, ali u mnogočemu su imali sve: imali su hrabrost, vjeru, vrhunske vrijednosti i samopouzdanje. Još uvijek mi jako nedostaju. Ne prođe dan da se ne sjetim zahvaliti

im na svemu. Dok razmišljam o životu, ponekad pomislim da ljude koje volimo obično najmanje doživljavamo. Sve dok ih ne izgubimo. A onda idemo u dugačke šetnje u tišini i molimo se za drugu priliku da im pokažemo pažnju koju su zaslužili. Nemojte da vas uhvati takva vrsta žaljenja. To se događa suviše često, prevelikom broju nas. Ako ste blagoslovljeni da još uvijek imate svoje roditelje, pokažite im poštovanje. I učinite to danas.

U djetinjstvu sam bio dobro dijete. Moj djed opisivao me kao "srce na dvije noge". Jednostavno nisam nikoga mogao povrijediti ili učiniti ikakvo zlo. U školi sam bio prilično uspješan, među djevojkama popularan te sam dobro igrao nogomet u srednjoj školi. Sve se promijenilo kada su moji roditelji ubijeni. Izgubio sam tlo pod nogama. Izgubio sam sve samopouzdanje. Nisam se mogao usredotočiti. Moj je život stao.

U svojim ranim dvadesetima promijenio sam dosta poslova, kao da sam neko vrijeme pustio da mojim životom upravljaju autopilot. Bio sam tup i ni za što nisam mario. Liječio sam se s previše televizije, previše hrane i previše brige. Tako sam izbjegavao suočiti se s boli koju osjećate kada znate da niste ispunili svoje potencijale.

U tom razdoblju mojeg života posao sam smatrao samo sredstvom za plaćanje računa, a ne pozornicom gdje sam mogao pokazati najbolje od sebe. Posao je bio samo način da mi prođu sati u danu, a ne veličanstvena prilika da postanem sve ono što mi je bilo suđeno postati. Posao je bio samo razbibriga, a ne izvrsna prilika da pomognem drugim ljudima i izgradim bolju organizaciju, a time i bolji svijet.

Na kraju sam odlučio otići u vojsku. To mi se činilo kao dobar potez koji mi je trebao dati osjećaj pripadnosti i način da pronađem neki red usred svega tog nereda. Poslan sam u rat u Iraku. Iako je vojska dala neku strukturu mojem životu, sa sobom je donijela i neka iskustva koja me progone sve do danas. Neki od prijatelja s kojima sam prošao osnovnu obuku ubijeni su u krvavim bitkama. Mnogi vojnici bili su samo djeca

koja su tragično stradala. I onaj tračak oduševljenja koji je postojao u mojem prijašnjem životu nestao je, a ja sam postao svjestan da mi je život postao očajan i prljav. Iako sam izbjegao fizičku traumu rata, ipak sam postao ranjeni ratnik. A duhovi rata pratili su me gdje god sam išao.

Jednog dana iznenada je došlo vrijeme da se vratim kući. To se dogodilo tako brzo da sam mislio kako ću se onesviještiti. Vojnim zrakoplovom poslan sam kući te mi je nakon dva dana rutinskih liječničkih pregleda uručeno otpusno pismo. Država mi je zahvalila na službi domovini i poželjela sreću u budućnosti. Jednoga sunčanog jesenskog popodneva izašao sam na ulicu i došao do zastrašujućeg zaključka: opet sam bio posve sam.

Najteže mi je bilo vratiti se u društvo koje je zaboravilo na mene. Većinu noći nisam mogao spavati. Moj um bio je pun sjećanja na nasilje i prizora iz noćnih mora koje sam doživio u ratu. Jutrima sam satima ležao u krevetu kako bih smogao energije da ustanem i započnem svoj dan. Tijelo me boljelo. Ponekad sam bez ikakvog razloga osjećao strah. Nisam mogao razmišljati ni o čemu drugom osim o mojim suborcima. Stvari u kojima sam nekoć uživao sada su mi izgledale bezvezno i dosadno. Život mi nije imao nikakav smisao ni svrhu. Ponekad sam želio da sam mrtav.

Jedan od najvećih darova koje su mi roditelji dali bila je ljubav prema učenju, osobito čitanju knjiga. Između korica knjige nalaze se ideje koje mogu promijeniti svaki dio vašeg života ako ih odlučite primijeniti. Možda nema pametnije stvari od ulaganja svojih napora kako biste postali bolji mislilac i razvili bolji um. Neumoljivo učenje jedno je od glavnih obilježja slobodoumne i moćne osobe. A opsesivno i neprekidno samostalno učenje jedno je od najboljih taktika za preživljavanje u nesigurnim vremenima. Najbolji ljudi uvijek imaju najveće knjižnice.

Zato sam počeo raditi u knjižari u SoHou. Međutim, zbog svojega negativnog stava i ravnodušnog ponašanja nije mi

išlo dobro u prodavaonici. Upravitelj me često korio te sam s pravom očekivao otkaz. Općenito nisam bio pažljiv, nisam bio timski igrač i ispodprosječno sam obavljao posao. Izvukla me jedino ljubav prema knjigama. Iako su me upravitelji prodavaonice prezirali zbog moje loše radne etike, kupci su me voljeli. I tako sam ostao na tom poslu. Ali samo za dlaku.

U ovom trenutku priča postaje stvarno dobra. Jednog dana u životu mi se dogodilo svojevrсно čudo. Kada sam najmanje očekivao da će mi se dogoditi nešto dobro, dobro me počelo proganjati. I to je posve promijenilo moj život. U knjižari me posjetio jedan vrlo čudan stranac. A znanje koje mi je prenio tijekom našega kratkog druženja izbrisalo je ograničenja koja nisam želio pustiti. Naučio sam raditi i živjeti na posve nov način.

Sada, s dvadeset devet godina, okružen uspjehom i radošću koje nikada nisam mogao ni zamisliti, shvatio sam da u teškim vremenima ljudi postaju bolji. Da se u nevoljama skriva prilika. I da je svatko od nas stvoren za pobjedu, kako u poslu, tako i u životu. Sada je vrijeme da vam otkrijem što mi se dogodilo.

2. Poglavlje

Moj susret s mentorom koji me poučio vodstvu

Dani dolaze i odlaze poput mutnih i nepoznatih likova koje šalje neka daleka skupina prijatelja, ali ništa ne govore. A ako se ne koristimo darovima koje donose, oni ih nose tiho dalje sa sobom.

RALPH WALDO EMERSON

BIO JE TO JOŠ JEDAN NEVJEROJATNO dosadni ponedjeljak ujutro. Na našem odjelu upravo smo održali još jedan sastanak kakve smo održavali ponedjeljkom ujutro. Tijekom tih sastanaka odavali smo počast junacima na poslu i vikali izlizane timske slogane. Prodaja je išla slabo. Neki u prodavaonici očekivali su da će ona uskoro biti zatvorena u okviru restrukturiranja koje se događalo u čitavoj tvrtki. Trebalo je srezati troškove, poboljšati poslovanje i povećati dobit. Brzo.

Cilj sastanka bio je povezati sve u timu s ciljevima i vrijednostima tvrtke te nam dati polet za učinkovit radni tjedan pred nama. Na kraju svake godine svaka prodavaonica birala je svojega najboljeg zaposlenika koji se potom natjecao za nagradu najboljeg prodavača knjiga u Americi. Naša tvrtka dodjeljivala ju je zajedno s velikom novčanom nagradom i jednotjednim plaćenim ljetovanjem na Arubi. Čitava ta stvar zapravo je imala negativan učinak na mene. Osjećao sam

još veću ravnodušnost prema načinu na koji sam provodio dane na poslu. I bez ikakvih problema o tim sam svojim osjećajima pričao sa svakim suradnikom u prodavaonici koji je imao tu nesreću da naleti na mene.

A onda se dogodilo nešto vrlo čudnovato. Dok sam tiho ispijao šalicu kave i pokušavao se sakriti od posla iza visoke police s knjigama na odjelu poslovnih knjiga, netko mi je dodirnuo rame. Brzo sam se okrenuo, a prizor koji sam vidio zaprepastio me.

Tu je stajao čovjek koji je izgledao vrlo ekscentrično. Njegova odjeća bila je vrlo neuredna. Komadi odjeće bili su neusklađeni, stari i puni rupa. Nosio je stari džemper, ali rukavi su bili zasukani kao da je unatoč svojoj istrošenoj odjeći bio posve prožet poslovnim duhom. U džepu svog džempera nosio je žut rupčić prošiven malim likovima Mickeyja Mousea. A s njegova vrata visio je srebrni lančić na kojem su modernim pismom bili ugravirani inicijali VBT.

Pogledao sam mu noge. Na moje iznenađenje, imao je novi par cipela: muške ulaštene poslovne cipele u koje su s prednje strane bili utaknuti blještavi novčići. On je bio nepomičan i tih. Osjećao je moju nelagodu sa svakim dugim trenutkom koji je prolazio između nas. Nije imao ni najmanju želju išta reći (što je rijedak dar u ovom svijetu u kojem postoji previše priče, a premalo djelovanja).

Lice tog stranca bilo je ispunjeno borama koje su odavale činjenicu da je to bio jedan vrlo star čovjek. Zubi su mu bili istrošeni i žuti. Na glavi je imao masnu i nepočesljanu kosu koja se širila u stotinu raznih smjerova. Njegova kosa podsjetila me na izgled velikog Alberta Einsteina na onoj slavnoj crno-bijeloj fotografiji na kojoj je zaigrano isplazio jezik.

No na tom čovjeku čudnovatog izgleda, koji je stajao ispred mene toga prilično običnog ponedjeljka, najviše su me se dojmile njegove upadljive oči. Iako je njegov neuredan izgled mogao značiti da je beskućnik ili da čak ima neku

degenerativnu bolest, pogled mu je bio prodoran, a oči bistre. Znam da to zvuči čudno, ali zbog njegova pogleda osjećao sam se ne samo sigurno nego i kao da sam u prisutnosti jednoga vrlo moćnog ljudskog bića.

“Zdravo, Blake”, konačno je rekao taj veličanstveno zagonetan gospodin dubokim, samouvjerenim glasom zbog kojeg sam se još više opustio. “Doista mi je drago što smo se sreli. Čuo sam mnogo o tebi od svih ovdje u prodavaonici.”

Čovjek je znao moje ime! Možda sam se trebao zabrinuti. Naposljetku, New York je dom nekih prilično čudnih ljudi, a taj me čovjek zbunio svojim izgledom. Tko je bio? Kako je ušao u prodavaonicu? Trebam li zvati osiguranje? I kako je, dovraga, znao moje ime?

“Opusti se, prijatelju”, rekao je i pružio mi ruku da se rukujemo. “Zovem se Tommy Flinn. Upravo su me premjestili u ovu prodavaonicu s one na Upper East Sideu. Znam da ne izgledam kao netko tko radi u prodavaonici na tom području, ali prošle sam godine zapravo bio zaposlenik godine. Zato bude dobar prema meni. Mogao bih ti jednog dana postati šef.”

“Šalite se. Vi radite za ovu tvrtku?” rekao sam.

“Da. Ali nemoj se brinuti. Ne pada mi na pamet da ti budem nadređeni. Titule me ne zanimaju. Raditi najbolje što mogu jedino mi je važno. I ne moram imati neki formalni autoritet da bih to činio. Nadam se da ti ne smeta što ti ovo govorim, ali proteklih pet godina zaredom ocijenjen sam kao najbolji zaposlenik ove tvrtke”, rekao je uz ponosan osmijeh i podragao svoj rupčić s likovima Mickeyja Mousea.

Ovaj čudni čovjek sigurno je buncao. Vrpeljio sam se. Možda bih trebao pobjeći dok još mogu. Ali tako bih ispao smiješan. Moji suradnici ionako me nisu mnogo poštovali. A ja sam previše volio svoju jutarnju kavu da bih je ostavio tamo. Također moram priznati da mi je taj čovjek bio nevjerojatno zanimljiv. Pa sam odlučio ostati.

Pokušao sam pronaći skrivenu kameru. Možda su mi suradnici pokušali smjestiti kako bih ispao smiješan na jednoj

od onih televizijskih emisija koje ismijavaju nesretnike, žrtve vješto smišljenih podvala. Međutim, nisam mogao pronaći nikakvu kameru. Zato sam odlučio pristati na igru.

“U redu”, rekao sam blago drhtava glasa, iako sam kao vojnik doživio mnogo veće drame i prošao kroz mnogo teža iskustva. “Zdravo, Tommy. Drago mi je što smo se upoznali. Zašto su vas premjestili u ovu prodavaonicu?” upitao sam iako sam zapravo želio dodati *A ne u ludnicu?* “Znate, priča se da smo mi ovdje brod koji tone.”

“Nitko me nije prisilio na premještaj, Blake. Sâm sam ga zatražio”, rekao je. Još je uvijek bio samopouzdan i prilično duševno zdrav. “Želio sam premještaj. U staroj prodavaonici nisam se razvijao. I pomislio sam da bih ovdje mogao dati veći doprinos. Što su uvjeti teži, to su prilike veće, Blake. I zato sam želio doći ovamo i raditi s tobom”, dodao je uz još jedan smiješak.

Nisam imao pojma kamo je taj razgovor vodio. Tko je bila ta osoba? A likovi Mickeyja Mousea na njegovu rupčiću počeli su mi smetati — iako cijenim tog mališana koji je oduševio milijune ljudi.

“Znači li ti išta ime Oscar, Blake?”

Zaprepastio sam se. Na trenutak sam ostao bez daha. Srce mi je počelo brže kucati. Noge su mi se počele tresti. Moj otac zvao se Oscar.

“Moj otac zvao se Oscar”, odgovorio sam blagim glasom. Preplavili su me osjećaji jer sam osjetio tugu zbog gubitka roditelja. Tu tugu držao sam duboko u sebi. Tommyjeve oči postale su mekše. U tom trenutku osjetio sam da je dobra osoba. Stavio mi je ruku na rame.

“Tvoj otac bio je moj prijatelj u Milwaukeeu. Odrasli smo zajedno, ali nismo se više vidjeli otkada se preselio u New York. Ostali smo u kontaktu elektroničkom poštom. Pisali smo si dugačke poruke i opisivali što se događa u našim životima. Upravo mi je tvoj otac dao potrebno ohrabrenje

da se preselim u ovaj grad kada nisam mogao naći posao. Njegova snaga karaktera podsjetila me na hrabrost koju sam imao u sebi, ali i na koju sam zaboravio. Žao mi je zbog onog što se dogodilo tvojim roditeljima, Blake. Bili su dobri ljudi.

“Uglavnom,” nastavio je gledajući ravno u mene, “Oscar mi je govorio o tebi i svemu što radiš. Uvijek mi je govorio da imaš mnogo potencijala i da misli kako ti je suđeno da postigneš nešto veličanstveno. Doista je vjerovao u tebe, Blake. Međutim, mislio je da trebaš nekoga tko će te nadahnuti i pokazati ti kako izraziti ono najbolje u sebi. I iz nekog razloga nije mislio da je upravo on ta osoba.”

Nisam mogao vjerovati onom što sam čuo. Zapanjilo me što je taj stranac bio prijatelj mojeg oca. Prizor mi se činio nestvaran. Sjeo sam na stolac i naslonio leđa na jedan skup knjiga.

“Ne brini se, Blake, izgubiti se na putu sastavni je dio nalaženja puta koji ti je suđen. Ponekad moramo skrenuti sa staze kako bi nam postalo jasno da moramo biti na toj stazi. Sve kroz što si prošao, od tvojega osobnog gubitka do tvojeg služenja vojske u Iraku, bila je priprema.”

“Priprema?” upitao sam se naglas dok mi je u glavi sve još uvijek bilo maglovito.

“Naravno. Da nisi prošao kroz sve kroz što si prošao, nikako ne bi bio spreman čuti ono čemu sam te došao poučiti. Život te morao slomiti kako bi se mogao izgraditi kao bolja osoba. A samo čekaj da vidiš kakve ćeš stvari doživjeti. Postat ćeš *rock-zvijezda* čitave ove tvrtke prije nego što si se i nadao”, rekao je Tommy glasno i odlučno.

“*Rock-zvijezda?*” upitao sam.

Tommy je odmah podignuo jednu šaku u zrak i počeo mahati svojim kukovima, što me podsjetilo na ples Micka Jaggera. Međutim, ovaj prizor nije bio lijep. “Da, *rock-zvijezda*”, odgovorio je i nasmijao se.

“Meni je teško uopće izdržati do kraja radnog vremena. Znam da mi nastojite pomoći i doista ne mogu vjerovati da

ste poznavali mojeg oca. Ali vi doista ne znate kroz što sam sve prošao. Još uvijek mi se javljaju sjećanja iz rata kada ih najmanje očekujem. Većinu noći ne mogu spavati pa sam često iscrpljen. I iako sam već neko vrijeme u domovini, djevojka i ja nemamo ni približno onakvu vezu kakvu smo imali prije mojeg odlaska u vojsku. Zato moj cilj nije biti neka 'rock-zvijezda' na poslu. Moj cilj svodi se na preživljavanje."

Tommy je prekrizio svoje ruke. Pogledao me duboko u oči.

"Razumijem te", rekao je, a izraz lica postao mu je vrlo ozbiljan. "I cijenim to što mi govoriš, Blake. Molim te, budi otvoren za ono čemu sam te došao poučiti. I moj je život bio u neredu. Ali posve se promijenio. Čini mi se kao da se dogodilo čudo. I *jamčim ti* da će se ista stvar dogoditi i tebi. Prije mnogo godina obećao sam tvojem ocu da ću ti pomoći. Nikada prije nisam osjećao da je pravo vrijeme posjetiti te. Onda sam igrom slučaja vidio tvoje ime na prijavi koja je stigla povodom otvorenja ove knjižare. Jedna od nagrada za najboljeg prodavača u Americi, osim novca i putovanja na Karibe, jest i prilika da sjedim u odboru za zapošljavanje i redovito do-ručujem sa skupinom rukovoditelja gdje razmjenjujemo ideje o izgradnji bolje tvrtke. Shvatio sam da je to bila prilika da ti pomognem i otkrijem filozofiju o vodstvu na poslovnom području i uspjehu u životu koja ti može preobraziti život. Tu filozofiju naučio sam i sâm prije mnogo godina kada sam bio pomalo izgubljen na poslovnom i osobnom putovanju. Samo zamisli kako bi se osjećao kada bi postao toliko dobar u tome što ovdje radiš da ti ljudi plješću kada svakog jutra ulaziš na prednja vrata, kao što to čine kad nastupa Coldplay, U2 ili Green Day!" Tommy je oduševljeno uzviknuo.

Ta me ideja nasmijala. Možda bi bilo lijepo biti *rock-zvijezda* naše organizacije. A sigurno sam želio i osvojiti to putovanje na Arubu, kao i onaj novac.

Tommy je nastavio: "I samo zamisli da nisi vrhunski igrač samo na poslu nego i da si dosegnuo svoju najvišu razinu na

području svojeg zdravlja, odnosa i osobne sreće. Mogu ti točno pokazati kako ćeš dobiti *sve* to. I mnogo je lakše nego što možda misliš.”

“Ima li taj lančić sa slovima VBT koji nosiš ikakve veze s onim čemu me želiš poučiti?” znatiželjno sam upitao.

“Odlično”, Tommy je pristojno odgovorio i zapljeskao. “Ovo će biti lakše nego što sam mislio. Da, VBT leži u srcu metode koju ćeš otkriti. To je iznimno jednostavan, a opet jednostavno izniman način rada — i življenja. Onog dana kad me četvero vrlo posebnih učitelja poučilo toj metodi, nešto se promijenilo duboko u meni. I u meni se probudila jedna prirodna moć. *Nikada* više nisam bio ista osoba. Znam da to zvuči jako čudno i nevjerojatno, Blake. Ali upravo se to dogodilo. Jednostavno sam svoj posao i osobni život vidio kroz posve nove leće. Zapravo, gotovo odmah nakon što sam čuo za taj postupak, počeo sam čitav svijet promatrati izvanrednim novim očima. A uslijedili su i nevjerojatni rezultati.”

To mi je privuklo pozornost. Bio sam sumnjičav, ali i u podjednakoj mjeri zainteresiran. Instinkt mi je govorio da ne laže, koliko god se sav taj prizor činio nemogućim. “Toliko je moćna — ta filozofija koju si otkrio?”

“Da”, Tommy je odgovorio i polako pogladio slova VBT na svojoj ogrlici. “Doista jest...” dodao je, a glas mu je polagano odlutao. Onda se malo poigrao svojom kosom i zašutio. Prodavaonica se počela puniti, a moja kava već se ohladila. Postao sam pomalo smeten.

Onda sam ga odlučio malo bocnuti. “Tommy, nadam se da vam neće smetati to što ću reći, ali ako je taj VBT toliko poseban, zašto onda još uvijek radite u ovoj prodavaonici? Ne biste li već trebali biti u mirovini? I, oprostite što ovo govorim, ali nisu vas čak ni postavili za upravitelja ove prodavaonice kada su vas premjestili ovamo. U jednakom ste položaju kao i ja. Izgleda kao da vam vaša učenja baš i nisu pomogla”, rekao sam pomalo podrugljivo.

Pomno sam promatrao Tommyjevu reakciju. Očekivao sam da će zauzeti obrambeni stav i pomalo se naljutiti, kao što bi postupila većina ljudi kada ih izazivate. Ali Tommy je bio vrlo elegantan. Ostao je šutljiv i posve miran. Onda je duboko udahnuo i nasmiješio se.

“Dobro pitanje, Blake. Iskren si. I to mi se sviđa. Možda si malo neiskusna, ali vidim da stojiš iza onog što govoriš. I to je doista velika vrlina. Pa, za početak, u pravu si u vezi s mirovinom. Odavno sam prešao dobnu granicu kad većina ljudi odlazi u mirovinu. Ustvari, prošli tjedan napunio sam sedamdeset sedam godina.”

“Sretan vam rođendan, Tommy”, prekinuo sam ga s malo pokajničkim tonom. To me podsjetilo na naziv “srce na dvije noge” koji mi je djed dao. Osjetio sam sram zbog svoje nepristojnosti. Nisam smio biti nepristojan prema Tommyju. Bio je stariji od mene, a roditelji su me uvijek učili da starijima pokazujem najveće poštovanje.

“Hvala”, odgovorio je. “Ustvari, ja se osjećam prilično mlado. Starost je ionako stanje uma — naziv kojim se pleme koristi za svrstavanje ljudi u skupine i postavljanje ograničenja na sve ono što mogu biti. Odlučio sam da me kroz život neće voditi nazivi. Ali, da, mogao sam otići u mirovinu. I još uvijek radim za ovu tvrtku. Tu radim već više od pedeset godina.”

“Nevjerojatno.”

“Evo u čemu je stvar: zašto bih ostavio posao koji toliko volim? Zabavljam se kao nikada u životu! A radeći posao koji volim, ostajem mlad u srcu. Ovdje mogu biti kreativan i usmjeriti svoje razmišljanje na rješavanje problema. Imam priliku svakog dana stvarati nova prijateljstva pokazivanjem nevjerojatne uslužnosti našim kupcima. I imam priliku svojim dobrim primjerom biti nadahnuće suradnicima s kojima radim. I osjećam se tako sretno jer je obavljanje dobrog posla jedna od najboljih metoda za osjećanje duboke radosti. Sve to mojem životu daje veliki osjećaj smisla”, rekao je Tommy.

“Oprosti što sam bio malo grub”, promućao sam. Još sam se uvijek odmarao na stolcu i promatrao čovjeka u kojem sam prepoznao osobu koja će postati moj mentor koji mi je bio toliko potreban.

“Ništa se ne brini. Ali dopusti mi i da odgovorim na pitanje zašto nisam ovdje upravitelj. To je izravno povezano s filozofijom VBT-a. Ne želim biti upravitelj niti to moram postati. To me jednostavno ne zanima.”

“Što VBT zapravo znači, Tommy?” upitao sam ga. Bio sam sve opušteniji i pokazivao sve više zanimanja.

“Pa, prije svega, tu nema nikakve čarolije. To je vrlo stvaran i iznimno praktičan način rada i življenja. Znaš da ovaj naš svijet prolazi kroz velike promjene. Nalazimo se u razdoblju izvanredne nesigurnosti. I nevjerojatnog previranja. Ono što je nekoć djelovalo više ne djeluje.”

“Složio bih se s tim. Svaki dan donosi raznorazne nove izazove i veliku količinu pomutnje. Čini se da se u ovoj tvrtki toliko toga događa. Moji kupci govore mi da im je život postao suviše složen. *Svi* koje susrećem pod stresom su zbog svih tih promjena. Što je rješenje, Tommy?”

Vodstvo je bila jedina riječ koju je izgovorio. Onda je dodao: “Postoji samo jedan način na koji će bilo koja organizacija pobijediti u novom svijetu u kojem se nalazimo, Blake. *Nijedno* drugo rješenje više ne djeluje.”

“Samo da mi bude jasno, koji je to jedini način?”

“Izgradnja i razvijanje sposobnosti vodstva *svake pojedine osobe* u organizaciji brže nego što to čini konkurencija. Tvrtke mogu izbjeći da ih žive pojedu samo jačanjem sposobnosti zaposlenika na *svakoj* razini da vode u *svemu* što čine. Govorim o tome da svi, od domara pa sve do izvršnog direktora, moraju pokazivati vodstvo i preuzimati odgovornost za uspjeh tvrtke. Usput, ta ideja vrijedi za *svaku* organizaciju, a ne samo za one poslovne. Neprofitne organizacije također moraju razvijati vođe na svim razinama. Industrijske tvrtke

moraju razvijati vođe na svim razinama. Vlade i nedržavne organizacije moraju razvijati vođe na svim razinama. Gradovi i općine moraju razvijati vođe na svim razinama. Čak i škole i sveučilišta moraju prihvatiti ideju da svatko od nas može pokazivati vodstvo u svemu što čini — ako ozbiljno žele preživjeti i uspjeti u ovim vremenima nevjerojatnih promjena.”

“O vodstvu nikada nisam razmišljao na takav način, Tommy. Uvijek sam mislio da su vođe samo oni ljudi koji upravljaju nekom organizacijom, bilo da se radi o vojsci ili nekoj tvrtki”, priznao sam.

“Svi moramo početi pokazivati vodstvo, Blake, bez obzira na naše titule. Više ne vrijedi izgovor da ne moraš odgovarati za rezultate organizacije jer nisi na visokom položaju. Da bi uspio, svatko sebe mora smatrati članom skupine vođa. Samo ti više nije potreban formalan autoritet da bi vodio — samo želja da sudjeluješ i odluka da ćeš pridonijeti nečim pozitivnim. Majka Tereza to je dobro rekla: ‘Kada bi svatko pomeo ispred svojeg praga, čitav svijet bio bi čist.’”

“Da bi svatko od nas pokazivao vodstvo, moramo početi tako što ćemo savršeno igrati svoju trenutačnu ulogu. Je li to ono što govoriš?”

“Svakako.” Tommy je onda otišao do još jednog stolca u prolazu i stao na njega. Počeo je mahati rukama poput dirigenta. Zatvorio je oči. I počeo u sebi pjevušiti neku melodiju. Ovaj čovjek bio je urnebesan. Bizaran. Ali urnebesan.

“Što to radiš, Tommy?” viknuo sam. Nisam mogao vjerovati kako se ponašao. Nekoliko kupaca pogledalo nas je. Prizor ih je zabavljao. Mali dječak koji je držao knjigu *Curious George* pokazao je na nas prstom. I nasmijao se.

“Što bi se dogodilo sa zvukom simfonijskog orkestra kada samo jedan glazbenik ne bi pratio melodiju i ne bi bio savršen u svojem zanatu?”

“Shvaćam. Glazba bi bila loša i sve bi bilo u neredu”, odgovorio sam i tako izrekao ono očito. Ipak, bio sam zahvalan na vizualnoj prezentaciji mojega novoga mentora.

Tommy je ostao stajati na stolcu. Onda se počeo pretvarati da je glumac i uzvikivati: “Sam prema sebi budi istinit, jer zatim slijedi kao noć za danom, da nikom lažan biti ne možeš.” Pritom je mijenjao svoj glas poput dramskog glumca i govorio jezikom koji mi je zvučao kao engleski iz Shakespea-rova doba.

“A o čemu se sada radi?” upitao sam dok sam kimao glavom u nevjerici i prekriženih ruku.

“U kazalištu kažu: ‘Nijedna uloga nije mala uloga.’ Isto vrijedi i za posao, Blake. To je slično usporedbi s orkestrom. Jedini način na koji će neka organizacija — a zapravo i bilo koje ljudsko biće — pobijediti u ovom razdoblju *revolucionarne* promjene jest da počne djelovati prema *revolucionarnome* novom modelu vodstva. A ovaj model svodi se na stvaranje okruženja i kulture gdje *svatko* treba pokazivati vodstvo. Svatko treba biti pokretač inovacija. Svatko treba biti nadahnuće svojim suradnicima. Svatko treba prihvatiti promjenu. Svatko treba preuzeti odgovornost za rezultate. Svatko treba biti pozitivan. Svatko treba predano davati sve od sebe. Kada svi to čine, osim što će se organizacija savršeno prilagoditi promijenjenim uvjetima, ona će ustvari i voditi na svojem polju.”

“Tvrdiš li da nam u ovoj tvrtki više nisu potrebne titule? Nisam siguran da bi se izvršnom direktoru svidjela ta revolucionarna nova filozofija o vodstvu kojoj me poučavaš, Tommy”, rekao sam iskreno i popio gutljaj svoje hladne kave.

“Ne. Želim biti potpuno jasan u vezi s tim. *Nipošto ne govorim da organizacija ne bi trebala imati titule. Zapravo, trebala bi.* Trebamo ljude u izvršnom timu koji stvaraju viziju, upravljaju brodom i imaju *konačnu* odgovornost za rezultate. Titulama i strukturama održava se red i osigurava da sve glatko teče. Međutim, da bi bilo koja organizacija bila uspješna u metežu današnjega poslovnog svijeta, *svatko* od nas mora preuzeti osobnu odgovornost tako što će postati izvršni direktor vlastite uloge i vođa u okvirima vlastitog položaja. *Svi mi moramo voditi tamo gdje radimo i blistati tamo gdje se*

trenutačno nalazimo. Svaki je posao važan posao. Nevjerojatna posljedica pokazivanja vodstva na tvome trenutačnom području utjecaja jest da što više to činiš, to će se tvoje područje utjecaja više širiti. To je velika ideja, Blake. Bez obzira na to imaš li formalnu titulu ili ne, u potpunosti određuješ kako ćeš igrati svoju trenutačnu ulogu. Najveća od svih ljudskih sposobnosti jest sposobnost koju svatko od nas ima: izabrati kako odgovoriti na okolinu u kojoj se nalazi. A kada svatko od nas izabere vrhunsku izvedbu i osobno vodstvo, i sama će organizacija vrlo brzo postati vrhunska.”

“Što onda VBT znači?” bio sam uporan.

“Prvo, to je poslovna i životna filozofija koja može preobraziti čovjeka i koju *svatko*, bilo koje dobi, na bilo kojem mjestu u bilo kojoj državi u svijetu sada može primijeniti kako bi oslobodio svojega ‘unutrašnjeg vođu’ i doživio veličanstvene rezultate *za samo nekoliko minuta*. Svi mi imamo vođu u sebi koji čezne da se pokaže. Svi mi imamo prirodnu moć vodstva koja nema nikakve veze s važnim titulama, našom starošću ili mjestom gdje živimo. Dvadesetosmogodišnja radnica službe za korisnike koja radi za multinacionalnu tvrtku u Los Angelesu može osloboditi unutrašnjeg vođu u sebi s pomoću metode koju ćeš uskoro naučiti. Tako može ući u posve novu stvarnost u vezi s rezultatima koje ima i s nagradama koje prima. Tridesetčetverogodišnji izvršni direktor iz San Francisca ima vođu u sebi koji ga preklinje da vidi svjetlost dana, a vođu u sebi ima i četrdesetogodišnji poduzetnik iz Salt Lake Cityja. Šesnaestogodišnji student iz Bostona mogao bi prihvatiti vođu u sebi i tako početi briljirati u školi i u izvannastavnim aktivnostima te utjecati na svoje vršnjake.”

“Sada to bolje razumijem, Tommy. Svatko svagdje u svijetu može preuzeti odgovornost i pokrenuti promjenu, dati vrhunsku izvedbu i pokazati vodstvo. Vojnik koji živi u gradu Washingtonu može odlučiti učiniti pozitivnu promjenu, kao što to može učiniti i učitelj iz Tokija, pilot u Peruu i svatko drugi s bilo kojim zanimanjem. Svatko od

nas ima taj unutrašnji spremnik potencijala za vodstvo. Samo ga moramo postati svjesni i onda ga prihvatiti. *Kada bi ljudi u svakoj organizaciji — od tvrtki i država do općina i škola prihvatili ovaj koncept — čitav bi se svijet promijenio.*”

“To je ono što sam ti pokušao reći, prijatelju”, rekao je Tommy ohrabrujućim glasom. “Jednom kada probudiš svojega unutrašnjeg vođu, trebao bi vježbati svakog dana. Jer što se više koristiš tom moći, to je bolje poznaješ. I to će ona biti jača. I još nešto, Blake.”

“Slušam.”

“Ne mogu ti reći što VBT znači”, Tommy je rekao zagonetno i još jednom pogladio slova na svojem lančiću. “Samo četvero učitelja koji su me poučili toj filozofiji smiju objasniti što VBT znači. A to čine samo u vrlo posebnim uvjetima.”

“Molim te, reci mi, Tommy”, preklinjao sam.

“Ne mogu. Barem ne još. Možda ću dobiti dopuštenje i reći ti za nekoliko dana. A sada da se vratim na pitanje zašto nisam upravitelj ovdje. Želim da znaš da su mi nudili tu priliku mnogo puta tijekom proteklih nekoliko godina. Ako baš želiš znati čitavu priču, nudili su mi mjesto potpredsjednika tvrtke više puta nego što to mogu nabrojiti, Blake; službeni automobil, račun za troškove i ogroman ured. Ali to me sada ne uzbuđuje. I to nije bit *pravog* vodstva. Vodstvo nema veze s onim što imaš i položajem na kojem se nalaziš. Vodstvo je mjera izvrsnosti tvojeg rada i ponašanja. Kao što sam rekao, sve se svodi na izvrsno obavljanje posla — *upravo tamo gdje se trenutačno nalaziš*. I na uzdizanje svake pojedine osobe s kojom radiš i kojoj možeš biti na usluzi. VBT se svodi na duboku, ali i dugo zaboravljenu tajnu: *ne moraš imati titulu da bi bio vođa.*”

“Tako privlačan koncept”, potvrdio sam.

“Ljudi u današnjem poslovnom svijetu pogrešno shvaćaju vodstvo. Ništa im nije jasno. Doista misle da je vodstvo samo za direktore koji vode organizacije.”

“Ili one koji vode države.”

“Točno. I to jednostavno nije istina, Blake. Ponovit ću ovo jer je toliko važno: *svatko može voditi*. Zapravo, da bi izgradio istinski izvanrednu organizaciju, svaka osoba koja radi u njoj *mora voditi*.”

Tommy je zastao i na trenutak se opet poigrao svojom kosom razmišljajući o upravo izrečenim riječima. Onda je nastavio pun poleta, ovaj put stojeći opet na podu.

“I tako, svih ovih godina svakog jutra ostavljao sam svoj ego na ulaznim vratima prodavaonice. Mnogo sam se više brinuo o tome da sjajno obavljam posao, dajem podršku svojim suradnicima i pokazujem pravo vodstvo umjesto da imam neku zvučnu titulu na svojoj posjetnici.”

Te riječi ostavile su na mene velik dojam. Tommy je izgledao kao častan čovjek. Otkako sam napustio vojsku i vratio se običnom životu, nisam sreo mnogo ljudi poput njega. Bio sam jako sretan što smo se upoznali. A onda sam iz znatiželje postavio pitanje: “Imaš li posjetnicu?” upitao sam. “Meni je nisu dali”, rekao sam s blagim razočaranjem.

“Imam, evo je”, rekao je. Posegnuo je u svoj džep i izvadio jednu kako bi mi je pokazao. Na njoj je zlatnim slovima pisalo:

Bright Mind Books Inc.

5555 Fifth Avenue

New York, New York

TOMMY FLINN

Ljudsko biće

“Tvoje radno mjesto je ‘Ljudsko biće!’” poviknuo sam. “To je stvarno zgodno. Sviđa mi se.”

“Kao što sam rekao, Blake, *ne treba ti titula da bi bio vođa*. Samo trebaš biti živo ljudsko biće. To je dovoljno. To je sve što ti treba. Jer svatko tko živi u današnjem svijetu ima skrivene moći i potencijal koji je mnogo veći od moći koju nudi titula. Kada jednom naučiš kako možeš probuditi, a onda i primijeniti te moći, *svako* područje tvojeg života postat će uspješno. Vodstvo tada postaje *spontano* — način na koji radiš i živiš. Nećeš znati drukčije živjeti.”

“Doista mi se sviđa sve što sam čuo. Ustvari, osjećam veliki optimizam dok te slušam, Tommy”, rekao sam iskreno. “Želim sav taj uspjeh o kojem mi pričaš. I želim ga brzo.”

“Točno to dogodilo se i meni onog dana kada sam upoznao četvero posebnih učitelja koje sam ti spomenuo. Oni su mi otkrili filozofiju VBT-a i više nikad nisam bio isti. Istinski sam shvatio što je pravo vodstvo. Titule mi više nisu bile važne. Veliki poslovni ured više mi nije bio važan. Ogromna plaća više mi nije bila važna. Samo sam želio svakog dana na poslu biti najbolji. I dati veliki doprinos na svakom području svojeg života. Zanimljivo, kada se pročula vijest o onom što sam radio, moji nadređeni počeli su mi otvarati sva vrata. Nudili su mi titule. Preklinjali me da uzmem veliki ured s lijepim pogledom. Željeli su mi dati plaću veću od plaće bilo kojeg prodavača knjiga u tvrtki.”

“Nije li to čudno? Što si se manje brinuo o dobivanju onoga što je većini nas važno na poslu, to si više toga primao”, rekao sam tom čovjeku s rupčićem s likovima Mickeyja Mousa, u džemperu i s iskrom u očima.

“To je bilo prilično nevjerovatno”, nastavio je uzbuđeno. “I u potpunosti si u pravu: to zasigurno nije logično većini nas koji radimo. Što sam se više oslobađao potrebe za svim onim stvarima koje su većini ljudi toliko važne i usredotočio se na obavljanje sjajnog posla i pokazivanja pravog vodstva u svojem ponašanju, to su više sve te stvari počele dolaziti u moj život gotovo slučajno. Doista nevjerovatno koliko je to istina, sada kada razmislim o svemu”, rekao je Tommy pogladivši si bradu u dubokim mislima.

“I tako si odbio sav novac kojim su te obasipali?” jednostavno sam morao pitati.

“Ne – uzeo sam novac.” Nasmijao se.

I ja sam se nasmijao. Taj čovjek počeo mi se sviđati. Sve više i više podsjećao me na mojeg oca. Shvatio sam zašto su bili dobri prijatelji.

“Ali ono što ti želim reći, Blake, jest da ja nikada nisam imao titulu u ovoj tvrtki. Počeo sam kao običan radnik. Ljudi većinom idu na posao sa stavom da nakon što dobiju važniji položaj i više odgovornosti, *onda* će raditi vrhunski i dodatno se truditi u svemu. Ali restoran je jedino mjesto koje znam gdje prvo dobiješ nagradu, a *onda* plaćaš cijenu. U poslu i u životu općenito prvo moraš platiti cijenu uspjeha da bi dobio zaslužene nagrade. I usput, samo zato što nisi dobio nagrade za pozitivna djela koja si možda učinio, to ne znači da one ne stižu. Uvijek žanješ ono što si posijao. Uvijek ćeš dobiti ono što zaslužuješ. Čak i najmanji dobar čin doveo je do neke dobre posljedice. I usput, pročitaj životnu priču bilo kojeg velikana poslovnog svijeta – i pod tim mislim na najbolje od najboljih – ili bilo kojega velikog istraživača, umjetnika ili znanstvenika i vidjet ćeš da nijedan od njih nije ostvario velike stvari radi novca.”

“Stvarno?”

“Naravno. Samo se sjeti Roosevelta ili Mandele, Edisona ili Einsteina. Nije ih pokretao novac. Pokretao ih je izazov. Prilika da stvore promjenu. Želja da učine nešto neobično veliko. A zbog tog nagona postali su legende.”

“Zanimljivo”, rekao sam.

“Gledaj, ja ću ti prvi reći da je novac važan kako bi živio svoj najbolji život. Daje ti slobodu. Smanjuje stres. Daje ti mogućnost da se dobro brineš za one koje voliš.”

“I pomazem drugima”, dodao sam. “Čuo sam da siromašnim ljudima najbolje možeš pomoći ako se potrudiš da i sam ne postaneš jedan od njih.”

“Istina, Blake. To je lijep uvid. Ali novac je samo *nusproizvod* izražavanja najboljeg što imaš u sebi i obavljanja DIR-a.”

“Što je DIR?”

“Doista izvanredan rad, prijatelju. Ona četvorica genijalnih učitelja koje ćeš uskoro upoznati vole pokrate. Pa ih sada i ja oponašam. Ne znam točno zašto; znam da je ta navika prilično čudna.”

“Da budem iskren, malo jest, Tommy.”

“Hej, nema ništa lošeg u malo ekscentričnosti. Kada je previše ljudi satkano iz iste tkanine, to jednostavno ne izaziva nadahnuće. Ne možeš biti kreativan i inovativan ako se bojiš razmišljati drukčije, osjećati se drukčije i biti drukčiji. Budi originalan, Blake. Razmisli malo o tome. Nikada više neće preda mnom stajati točna kopija Blakea Davisa. Postoji samo jedan ti na čitavu svijetu, sada i zauvijek. I nitko ne može biti bolji ti od tebe.”

“Doista zanimljivo gledište. Valjda sam mnogo posebniji nego što mislim. Mislim da sam bio ravnodušan još otkada sam se vratio iz rata. No bolje se osjećam sada kada sam upoznao tebe. Hvala ti na tome. Volio bih kada bi te svi vojnici s kojima sam služio mogli upoznati. I naučiti ono što poučavaš.”

“Ne brini se, pomoći ćemo im. Uz tvoju pomoć ovu poruku poslat ćemo *svakomu* na svijetu tko je spreman igrati vrhunski i voditi na svakom području svojeg života. Mislim da su ljudi spremni čuti ovu filozofiju. Život je jako kratak, a ljudi sve više postaju svjesni da moraju preuzeti odgovornost, dati sve od sebe i učiniti promjenu. Znaš li da prosječni život traje samo devetsto šezdeset mjeseci?”

“Doista? Kada to tako predstavimo, čini se da ne živimo jako dugo, Tommy.”

“Tako je. To je samo dvadeset devet tisuća dana.”

“Devetsto šezdeset mjeseci ili dvadeset devet tisuća dana. Morat ću to zapamtiti.”

“I zato je sada pravo vrijeme da pokažeš pravo vodstvo. Uglavnom, nikada nisam imao titulu. Kako se glas o meni širio čitavom tvrtkom, namjerno sam odbijao prihvatiti titulu. Jednostavno mi nije bila potrebna da bih obavljao svoj posao. Svojim ponašanjem dobio sam više priznanja i poštovanja nego što sam mislio da zaslužujem. Dani su mi vrhunski poslovi u prodavaonicama. Glavni ljudi u tvrtki počeli su slušati moje savjete o poboljšanju poslovanja. Dobio sam ona putovanja na Karibe za kojima svi luduju. Novac je također došao. *Ne trebaš titulu da bi pokazao vodstvo, prijatelju. Jednostavno ne trebaš,*” još je jednom pozitivno potvrdio.

Ponovno je zastao i pogledao na sat. Čudno, ispod kazaljki nalazila se slika Spužve Boba. Nisam ništa rekao. Taj čovjek bio je i više nego čudan. Ali, kao što sam rekao, svidio mi se. I bilo mi je posve jasno da je iza čudne vanjštine i nove filozofije kojoj me poučavao imao dobro srce.

“Uglavnom, doista shvaćam svoj posao ozbiljno i previše smo vremena proveli razgovarajući za vrijeme radnog vremena, Blake. Ne osjećam se dobro zbog toga. Znam da ova prodavaonica treba poboljšanja, ali trebao bih ti reći, Blake, ovo je jedna vrlo posebna organizacija i imaš veliku sreću što si ovdje. Hvala ti na ovom vremenu danas jutro.”

“Nema problema, Tommy”, odgovorio sam, prilično iznenađen što je razgovor završio tako iznenada. “Ja bih trebao zahvaliti tebi na tvojem vremenu. Već sam mnogo naučio.”

“Nema na čemu. I upamti, prijatelju, sve se vrti oko VBT-a. Ne samo posao nego i život. Kao što sam rekao ranije, shvatit ćeš ono o čemu ti pričam mnogo ranije nego što misliš. Spremi se za vlastitu preobrazbu. Doživjet ćeš više poslovnog uspjeha i osobne sreće nego što si ikada sanjao. Bit ćeš *rock-zvijezda* ove tvrtke. Tako sam uzbuđen zbog tebe”, rekao je i, namignuvši mi, podignuo šaku u zrak još jednom.

“Hej, i ja sam uzbuđen zbog sebe.”

“Trebam sklopiti još samo jedan ugovor s tobom prije nego što te povedem na ovo vrlo posebno putovanje, Blake.

A ako nisi spreman učiniti ono što tražim od tebe, onda, iako sam uživao u našem susretu, nikako te ne mogu povesti na susret s učiteljima.”

“Kakav je to ugovor?” upitao sam. Pomalo sam se bojavao da ću izgubiti ono što sam smatrao najvećom prilikom za promjenu svoga uglavnom običnog života. Ipak, malo sam se iznenadio što mi je Tommy želio nametnuti tu obvezu.

“Ne brini se. Taj zahtjev neće ti teško pasti. Zapravo, kada jednom usvojiš filozofiju o vodstvu, mislim da ćeš spontano činiti ono što tražim od tebe.”

“A taj ugovor je?” upitao sam se naglas.

“Samo mi daj jedno jednostavno obećanje.”

“Kakvo obećanje?”

“Da ćeš podijeliti ideje i metodu koje ćeš uskoro naučiti od četvero učitelja sa što većim brojem ljudi, Blake. Tvoja nagrada bit će ta što ćeš značajno poboljšati živote većeg broja ljudi nego što uopće možeš zamisliti. Moja je nagrada ispunjavanje svoje strane ugovora s učiteljima.”

“Oni su tražili od tebe da učiniš istu stvar?” upitao sam.

“Jesu. A sada kada sam iskusio dramatičnu moć njihovih pouka, točno znam zašto su to tražili. To je četvero najplemenitijih i prirodno najmoćnijih ljudi koje sam ikada upoznao. Znaju da njihova filozofija može promijeniti svačiji život i dramatično poboljšati *čitave organizacije*. Zapravo, nimalo ne sumnjam da ono čemu će te poučiti može pomoći *čitavim narodima* da postignu velike stvari. S obzirom na to da samo žele pomoći ljudima da postanu najbolji i da svijet postane bolje mjesto, htjeli su da se obvežem dijeliti njihovo znanje. I zato sam došao danas ovamo, Blake. I zato tražim to isto od tebe.”

“U redu, pristajem. O ovoj filozofiji pričat ću što većem broju ljudi. Ako je ona tako sjajna kao što tvrdiš, možda ću čak i napisati knjigu o njoj. Tako će nam svatko tko je pročita također pomoći da proširimo poruku o vodstvu. Svi mi

možemo nešto učiniti da poboljšamo ljude, poslovni svijet i čitave nacije. I zato, da, Tommy, zasigurno pristajem.”

“Savršeno”, glatko je odgovorio.

A onda je otišao i ostavio me samog pokraj knjiga s umom punim misli. A moje srce već godinama nije toliko kucalo od uzbuđenja. Ponovno sam se osjećao živim. Ponovno sam upoznao nadu.

Ali to je bilo tada, a ovo je sada. Taj prvi susret s Tommyjem Flinnom dogodio se prije dosta vremena. Teško mi je vjerovati kako je vrijeme brzo prošlo. Valjda je i život takav: dani se pretvaraju u tjedne, a tjedni postaju mjeseci i sve prolazi u treptaju oka. Dobre su vijesti da su se sva Tommyjeva obećanja meni tog jutra u prodavaonici u SoHou obistinila. Baš sva.

Nakon što sam usvojio zagonetnu filozofiju o kojoj mi je pričao, moj se svijet iz temelja promijenio. Kada sam primijenio znanje koje mi je dalo četvero učitelja s kojima me on upoznao, doživio sam strelovit uspon u karijeri. Prihvativši ideje koje su mi on i oni dali, stigli su i sreća i unutrašnji mir koji nikada nisam mogao postići. I, kao što je Tommy rekao, sve je to došlo puno brže nego što bih ikada mogao zamisliti.

Sada vam s ponosom mogu reći da sam danas jedan od najmlađih potpredsjednika u povijesti tvrtke Bright Mind Books. Putujem čitavom zemljom i posjećujem razne prodavaonice, sklapam poslovne ugovore i razvijam vođe na svim razinama naše organizacije koja se brzo širi. Ostvarujemo veliku dobit, a naširoko smo poznati po kvaliteti naših radnih mjesta, kao i vrhunskoj usluzi. Ne samo da volim svoj posao, obožavam svoj život. Nevjerojatno sam zdrav, sretno oženjen ženom koja je bila moja djevojka te sam otac dvoje nevjerojatne djece. Na svoje vrijeme u vojsci naučio sam gledati kao na dragocjeno razdoblje osobnog razvoja koje me u konačnici učinilo jačom, mudrijom i boljom osobom. A karijera koju sam nekoć smatrao slijepom ulicom u međuvremenu se preoblikovala u nešto što sliči umjetničkom djelu.

Ali bitna stvar koju vam želim reći jest ova: nisam samo postao uspješan. Sada osjećam kao da nešto *značim*. Da je moj život važan. Da će svijet nekako biti malo bolji jer sam ja živio u njemu. A što bi moglo biti bolje od toga?

Sastanak s Tommyjem tog ponedjeljka ujutro doveo me na ovo mjesto. U tom sudbonosnom trenutku obećao sam mu da ću tajne koje naučim podijeliti sa svima koje sretnem. I tako imam čast podijeliti svaku od njih s vama. Molim vas da se vežete. Jer krećemo na prilično uzbudljivu vožnju.